

Jari Harju

Unohtumattomat urheilupaikat

Siihen nähden, kuinka vakavasti ja innolla suomalaiset suhtautuvat urheiluun, on mielenkiintoista havaita urheilun saama vähäinen sija monissa paikallishistoriaan keskittyvissä museoissa. Ehkä kylän mestariurheilijat saavat maininnan muiden paikallisten suurmiesten ja -naisten rinnalla. Tämän lisäksi saatetaan tuoda esille paikallinen urheiluseura yhtenä esimerkkinä kansalaisten monimuotoisesta yhdistystoiminnasta, joka virisi Suomessa 1800-luvun loppupuolella. Aika harvoin urheilu ja liikunta nostetaan kuitenkaan esiin itsenäisenä aktiviteettina, joka on muokannut paikkakunnan tai alueen ihmisten identiteettiä vuosikymmenien aikana. Miksi näin? Onhan lähestulkoon jokainen kuulunut jossain elämänsä vaiheessa urheiluseuraan tai innostunut harrastamaan jotain lajia. Ja niihinkin, joilla ei ole lainkaan omakohtaista kokemusta urheiluseuroista, urheilu ja liikunta ovat varmasti tavalla tai toisella vaikuttaneet.

Kun Helsingin historiasta halutaan nostaa esille tärkeitä paikkoja, urheilu- ja liikuntapaikat saavat yllättävän usein väistyä muiden julkisten rakennusten tieltä. Teatteri pääsee todennäköisemmin mukaan arvoraakennusten joukkoon kuin urheilukenttä. Eikä aina ole kyse siitä, että teatterirakennuksella olisi suurempia arkkitehtonisia arvoja kuin esimerkiksi yleisurheilukentän katsomolla. Uskon, että tämä valinta heijastaa usein museoammattilaisten omaa arvomaailmaa, jossa urheilu ei aina nouse

kovin korkealle. Vaikka oma työkokemukseni rajoittuu yhteen museoon, Helsingin kaupunginmuseoon, uskoisin monessa paikallismuseossa tilanteen olevan melko samankaltainen. Urheilu saa vain poikkeustapauksessa sille kuuluvan roolin paikallishistorian esittelyssä.

Helsingin historian yleisesityksissä vuoden 1952 olympialaiset edustavat usein yksin kaupungin urheiluhistoriaa. Kisat kuvaavat sodan kärsimyksistä ja tappiosta nousseen kansakunnan sisukasta ponnistelua saada takaisin omanarvontuntonsa ja päästä tasavertaiseksi jäseneksi kansainväliseen yhteisöön. Helsinkiin jo 1930-luvun lopulta lähtien rakennetut uudet urheilupaikat ovat yksi konkreettinen ja näkyvä osoitus näistä ponnisteluista. Olympiastadionista ja muista uljaista funkisrakennuksista on tullut osa kansallista kollektiivista omaisuutta.

Kun puhutaan Helsingin ja sen asukkaiden urheiluhistoriasta, olympialaiset ovat itse asiassa aika marginaalinen tapahtuma. Kaupunkilaisen omassa urheiluhistoriassa nousevat tärkeäksi aivan muut paikat kuin Olympiastadion. Veikkaan, että läheskään kaikki tämän päivän helsinkiläiset eivät ole edes käyneet stadikalla, eivät ainakaan urheilukisojen yhteydessä. Sen sijaan kaupunki on täynnä urheilu- ja liikuntapaikkoja, jotka kertovat Helsingin rikkaasta ja monipuolisesta urheiluperinteestä. Kaikki urheilupaikat eivät nauti läheskään yhtä suurta julkista huomiota kuin Olympiastadion, mikä ei kuitenkaan vähennä niiden arvoa historiallisina paikkoina.

Muistojen Eltsu

Omassa urheiluhistoriassani Eläintarhan urheilukentällä on hyvin keskeinen rooli. Asuin lapsuudessani aivan Eltsun kupeessa ja talvisin se oli lähin kunnollinen luistelukenttä. Olen viettänyt kentällä tuntikausia pelaamassa jääkiekkoa kaveriporukan kanssa. Voin edelleen helposti palauttaa mieleeni märkien ja hikisten vaatteiden tuoksun, joka tulvahti vastaan, kun avasi pukuhuoneen oven. Samoin sen metelin ja yleisen hälinän, kun pukukoppi täyttyi jäädytystauon ajaksi pienistä ja vähän isommistakin pojista, jotka malttamattomina odottelivat pääsyä jatkamaan kesken jäänyttä peliään. Kun vuosia myöhemmin katsoin Helsingin kaupunginmuseon kuva-arkistossa valokuvaa Paavo Nurmesta Eläintarhan urheilukentällä 1920-luvulla,

*Paavo Nurmi odottamassa lähtökomentoa Eläintarhan urheilukentällä
1920-luvulla. (Kuva Roos. Helsingin kaupunginmuseo).*

omat lapsuusmuistot palautuivat mieleen. Kuvan taustalla näkyy tuttu rakennus, jossa puoli vuosisataa myöhemmin olin itse sitonut lukemattomat kerrat luistimieni nauhoja. Lapsena en tiennyt mitään kentän maineikkaasta historiasta enkä varmasti olisi ollut asiasta kovin kiinnostunut.

Myöhemmin opin tietämään, että Eläintarhan kenttä rakennettiin Taka-Töölön kaupunginosaan vuosina 1903–1904. Nimensä kenttä ja koko seutu sai suunnitelmista sijoittaa tänne kaupungin eläintarha. Vaikka itse eläintarha päättyi Korkeasaareen, nimi vakiintui karttoihin. Puinen pukusuojarakennus, jossa myöhemmin luistimia laitettiin jalkaan, valmistui vuonna 1912 ja katsomorakennus todennäköisesti vuoden 1952 olympialaisiin. Eläintarhan kentästä tuli suomalaisen yleisurheilun pyhäkötö 1930-luvulle saakka. Täällä Paavo Nurmi juoksi vuonna 1924 saman päivän aikana kaksi maailmanennätystä ja täällä käytiin ensimmäinen Suomi-Ruotsi -maaottelu vuonna 1925. Yleisurheilun rinnalla muutkin lajit saivat tilaa. Eläintarhan kentällä HJK juhli ensimmäistä jalkapallon Suomen mestaruuttaan vuonna 1911.

Eläintarhan urheilukentän tulevaisuus sinetöityi, kun suomalaiset ryhtyivät ajamaan olympialaisten kesäkisojen järjestämistä Helsinkiin. Suuremmasta stadionista oli haaveiltu jo aiemminkin, mutta olympialaisen yleisurheilun areenaksi Eläintarha ei toisesti kelvannut. Stadionin valmistumisen myötä vuonna 1938 Eläintarhan kenttä jäi helsinkiläisten urheiluseurojen ja kaupunkilaisten käyttöön. Tästä lähtien kaikilla oli mahdollisuus askeltaa samoilla radoilla ja vauhdinottopaikoilla kuin suomalaisen yleisurheilun legendat 1920- ja 1930-luvuilla. Nykyisin Eltsu on Helsingin käytetyin yleisurheilukenttä ja on toiminut myös lämmittelyalueena yleisurheilun EM-kisoissa 1994 ja MM-kisoissa 1983 ja 2005.

On mielenkiintoista huomata, kuinka oma henkilökohtainen kokemus paikasta tekee sen läheiseksi ja kiinnostavaksi myös historiallisessa mielessä. Tähän samaan henkilökohtaiseen kokemukseen perustuu monen museon toiminta, oli sitten kyse kuuluisan henkilön kotitalosta tai sotataapahtumien muistopaikasta. Vierailija aistii olevansa historian näyttämöllä, jossa vuosikymmeniä tai -satoja aiemmin tapahtui jotain merkittävää, joka on jäänyt kollektiiviseen muistiin. Erikoisella tavalla historian tapahtumat tulevat konkreettisiksi itse tapahtumapaikoilla. Siksi on tärkeää, että vanhoja urheilupaikkoja säilytetään ja vaalitaan. Tämä ei tarkoita sitä, että ne pitää museoida ja jättää mahdollisimman alkuperäiseen asuunsa. Urhei-

lupaikkojen historiaa säilyy parhaiten silloin, kun niitä voidaan käyttää alkuperäisessä tarkoituksessa. Tällä tavoin yhä uudet sukupolvet liittävät omat urheilukokemuksensa vanhojen saavutusten rinnalle. Paavo Nurmen jälkeen ovat lukemattomat tytöt ja pojat, naiset ja miehet tehneet omaa henkilökohtaista urheiluhistoriaansa Eläintarhan urheilukentällä.

Ampumarata ja hyppymäki

On kiinnostavaa tutustua omaan lähiympäristöönsä sen urheilupaikkojen historian kautta. Oma asuinpaikkani Helsingin Pohjois-Haagassa tarjoaa yhden esimerkin kaupungin laajenemisen ja rakentumisen historiasta 1900-luvun lopulta alkaen. Pohjois-Haaga kuului niihin kaupunginosiin, jotka liitettiin Helsinkiin vuoden 1946 suuressa alueliitoksessa. Alueella ei ollut juuri asutusta liittymisajankohtana ja nykyinen kaupunginosa on noussut metsän keskelle vasta 1950-luvulta lähtien. Alue ei kuitenkaan ollut täysin autio ennen lähiörakentamista. Kerrostalomme kohdalla toimi 1920–1940-luvuilla ampumarata, joka sai väistyä lähiörakentamisen alkaessa. Vastaavanlaisia ampumaratoja on ollut nykyisen Helsingin alueella lisäksi muun muassa Pasilassa, Maunulassa, Viikissä ja Malmilla. Haagan ampumarata oli alun perin urheiluseura Kiffenin rakentama, mutta se myytiin vuonna 1933 Helsingin suojeluskuntapiirille. Valmistuessaan rata oli Pohjoismaiden suurin lajissaan ja siellä on ampumataitojaan esitellyt muun muassa marsalkka Mannerheim.

Tänä päivänä ampumaradasta ei ole juuri merkkejä alueella. Radan yhteydessä ollut paviljonkirakennus säilyi 1970-luvun alkuun saakka, jolloin se tuhoutui tulipalossa. Ampumaradan lakkauttamisen jälkeen paviljonki siirtyi kaupungin omistukseen ja toimi ensin hiihtomajana ja viimeiset vuodet nuorisotilana. Ainoa muisto paikalla olleesta ampumaradasta on betonisokkeli, joka rörröttää kallioiden lomassa rakentamattomalla tontilla. Muutama vuosi sitten kaupunki päätti suojella sokkelin muistomerkkinä alueen historiasta. Niin tärkeää kuin kulttuuriperinnön suojelu onkin, sokkelin suojeleminen tuskin lisää pohjoishaagalaisten paikallistuntemusta ja -ylpeyttä. Päinvastoin, asukkaille se on vain osoitus virkamiesten todellisuudelle vieraasta ajatuksen juoksusta. Betonisokkeli ei symboloi

alueen historiaa, koska siihen ei juuri kenelläkään ole omakohtaista kosketusta eikä se itsessään kerro mitään ampumaradan historiasta.

Toisenlaisen esimerkin antaa Pohjois-Haagassa sijainneen hyppymäen kohtalo. Etenkin 1950- ja 1960-luvulla rakennetut helsinkiläislähiöt muodostivat kylien kaltaisia kokonaisuuksia, jotka tarjosivat asukkailleen täydet palvelut, aina omaa urheiluseuraa ja urheilupaikkoja myöten. Tuntee siltä, että noina vuosina lähes jokaisessa kaupunginosassa oli oma hyppymäki. Pohjois-Haagan hyppymäen aktiivinen käyttöaika sijoittuu 1960- ja 1970-luvuille. Kyseessä ei ollut kovin suuri mäki, sillä hyppymäen pituudet jäivät 15 metriin, mutta toisaalta hyppymäen ikäkin liikkui 10 vuoden molemmin puolin.

1970-luvun lopulle tullessa hyppymäki oli jo rapistunut käyttökelvottomaksi ja se purettiin vaaralliseksi. Purkamisen jälkeen mäki koki mielenkiintoisen arvonnousun asukkaiden silmissä. Asukkaat ryhtyivät vastustamaan kaupungin suunnitelmia rakentaa vanhan hyppymäen tienoille, suositulle ulkoilualueelle uusia kerrostaloasuntoja. Heidän silmissään hyppymäen rinteet ja sitä ympäröivä luonto olivat edelleen oivallinen vapaa-ajanviettopaikka aivan asuinalueen kyljessä. Asukkaiden aktiivisuus tuotti tulosta ja hyppymäen alue varattiin yleiskaavassa uudelleen virkistyskäyttöön. Nykyisin paikka tarjoaa mahdollisuuden monipuoliseen liikunnan ja ulkoilun harrastamiseen: lenkkeilemisestä skeittaamiseen ja jalkapallon pelaamiseen, koirien ulkoiluttamisesta viljelypalstan hoitamiseen. Vaikka itse hyppymäestä on enää jäljellä vain paljaaksi hakattu alue vanhan alastulorinteen paikalla, vanhempien asukkaiden mielessä hyppymäki pysyy mielessä nimenomaan tuloksellisesta kamppailusta virkamieskoneistoa vastaan.

Helsinki on täynnä urheilupaikkoja, joilta ei löydy yhtä kunniakasta historiaa kuin Eläintarhan urheilukentältä. Silti ne ovat kaupunkilaisille vähintään yhtä tärkeitä. Niiden merkitys piilee siinä, että paikalliset urheilukentät ja muut suorituspaikat ovat tärkeitä kaupunkilaisten henkilöhistoriassa. Näillä kentillä ovat urheilu-uransa aloittaneet myös ne, jotka myöhemmin ovat kohonneet lajinsa huipulle. Vaikka monet pienemmät urheilupaikat ovat hävinneet tai ränsistyneet vuosien varrella, niillä on vahva paikallinen rooli alueen asukkaiden muistoissa. Sitä mukaa kuin yksityisautoilu on yleistynyt, nämä pienet paikalliset urheilupaikat ovat menettäneet merkityksensä ja osittain kadonneet kokonaan kartalta.

Katsomisen kokemus

Moderniin urheiluun kuuluu olennaisena osana myös katsojana oleminen. Omassa henkilöhistoriassani Suomen jääkiekon MM-kulta ja siihen liittyvä juhlinta ovat yksi unohtumattomimmista urheilutapahtumista. Kaikki 1970-luvulla kasvaneet olivat lapsuudessaan tottuneet siihen, että suomalaisen jääkiekon kohtalona on jäädä arvokisoissa neljänneksi. Ja vaikka mitaliputki oli avattu jo aiemmin, koskaan en ole kokenut samanlaista kollektiivista euforiaa kuin toukokuun toisella viikolla vuonna

Jääkiekon MM-kultajuhlintaa Kauppatorilla toukokuussa 1995. (Kuva Mika Peltonen. Helsingin kaupunginmuseo).

1995. Lähes viikon ajan koko kaupunki tuntui olevan liikkeellä. Missä päin kaupungin keskustaa liikutkin, vastaan tuli iloisia, pahvisia Ville Peltosia kantavia ihmisjoukkoja. Ventovieraat ihmiset pysähtyivät juttelemaan toisilleen, jääkiekosta.

Voitonjuhlan virallinen osuus oli paraati jäähallilta kaupungin keskustaan ja tietysti varsinainen juhla Kauppatorilla. Kauppatori osoittautui liian pieneksi juhlapaikaksi, joten paikalle piti tulla monta tuntia ennen ohjelman alkamista, jos mieli päästä katseluetäisyydelle lavasta. Itse olin paikalla 5-vuotiaani poikani kanssa, joka tuskin muistaa juuri mitään tapahtumasta jälkeenpäin. Minuun se on jättänyt pysyvän muistijäljen hetkenä, jolloin jotain lähes tavoittamatonta oli saavutettu. Kun seurasin samalla paikalla Euroviisujen voitonjuhlinta vuonna 2006, ajattelin, että nyt on sitten enää yksi tavoite saavuttamatta: Suomen jalkapallon maa-joukkueen pääsy arvokisoihin. Se vasta olisi juhlimisen paikka!

Jääkiekkomaajoukkueen juhlinta ei kuitenkaan ollut täysin ennen näkemätöntä Helsingissä. Vanhat valokuvat paljastavat, miten jo 1920-luvulla helsinkiläiset kokoontuivat kaupungin keskustaan vastaanottamaan olympialaisista palaavia yleisurheilijoita. Koko Eteläsatama oli täynnä kansaa, kun mitalistit Paavo Nurmen johdolla nousivat laivasta. Ja kuten jääkiekkoilijat seitsemän vuosikymmentä myöhemmin, yleisurheilijat kuljetettiin avoautoilla läpi kaupungin juhlivien kaupunkilaisten hurra-
tessa katujen varsilla. Valokuvien perusteella tunnelma on ollut aivan yhtä riehakas kuin vuoden 1995 kultajuhlissa.

Eteläsatamasta ja Kauppatorista on näin muodostunut Helsingissä suurten urheilujuhlien näyttämö. Kaupungin paraatitori, Senaatintori, on tähän tarkoitukseen liian pieni ja ehkä myös liian juhlava. Se on suurten manifestien ja virallisten juhlien näyttämö. Olen aivan varma, että voitonjuhlien tuominen Senaatintorille aiheuttaisi runsaasti kritiikkiä. Onko sopivaa, että kaljaa pullosta ryystävä juhlakansa valtaa kansakunnan virallisen juhlatilan? Kauppatorilla sen sijaan ei ole samanlaista historiallista painolastia eikä symbolista merkitystä. Sinne voivat tulla kaikki.

Urheilu ja Senaatintori ovat kulkeneet pitkään erossa toisistaan. Ainoan näkyvän poikkeuksen on tehnyt ylioppilaiden vuosittainen viestikilpailu Akateeminen vartti toukokuussa. Mutta siinä onkin kyse enemmän yliopiston opiskelijoiden perinteestä kuin urheilukilpailusta. Onneksi poikkeuksia kuitenkin löytyy. Yksi mielenkiintoisimmista Senaatintorilla

järjestetyistä urheilutapahtumista on ollut vuoden 2001 Big Air -tapahtuma. Sitä varten torille rakennettiin väliaikainen hyppytorni lumilautailijoita ja skimbaajia varten. Senaatintori tarjosi todella hienon ympäristön kisalle. Kaupunkilaisten oli helppo tulla seuraamaan tapahtumaa, johon ei tarvinnut ostaa pääsylippuja. Eikä tarvinnut matkustaa tuntikausia autolla päästäkseen laskettelukeskuksen suorituspaikoille. Ehkä olemme palaamassa lähemmäs 1900-luvun alun tilannetta, jolloin urheilupaikat sijaitsivat kävelymatkan päässä kaupunkilaisten asunnoista ja helsinkiläiset saattoivat mennä katsomaan suomalaista taitoluistelun huippuparia Walter ja Ludovika Jakobssonin kilpailuun meren jäällä Pohjoissatamassa. Helsinki oli toki tuolloin maantieteellisesti ja väkiluvultaan huomattavasti pienempi ja joukkoliikenne oli vasta lapsen kengissä, mutta urheilupaikat olivat silti tiiviimmin osa kaupunkirakennetta.

1900-luvun kuluessa kilpaurheiluun tarkoitetut paikat alkoivat siirtyä yhä kauemmaksi kaupungin laidoilta tai kauas sen rajojen ulkopuolelle. Yhtenä esimerkkinä tästä kehityksestä voidaan ottaa kilpa-autoilun histo-

Aivan samanlainen polkupyörä oli minullakin 1970-luvun alussa. Valokuvaamalla museo saa talteen esineeseen ja sen käyttöön liittyvää mielenkiintoista tietoa. Kuvauspaikka Helsingin Puu-Pasilassa on tuttua lapsuudenmaisemaa, jossa olen pyöräillyt lukemattomia kertoja. (Kuva Kari Hakli. Helsingin kaupunginmuseo).

ria Helsingissä. Eläintarhan ajot olivat klassinen äitienpäivän tapahtuma Helsingissä 1930-luvulta alkaen. Aivan kaupungin keskustan tuntumassa järjestetty yksipäiväinen auto- ja moottoripyöräkilpailu keräsi parhaimmillaan yli 80 000 katsojaa. Kaupungin kasvaessa ja vauhdin lisääntyessä suhtautuminen kilpailujen järjestämiseen katuradalla sai osakseen yhä voimakkaampaa kritiikkiä. Vuonna 1963 tapahtunut kuolonuhrin vaatinut onnettomuus sinetöi lopullisesti Eläintarhan ajojen kohtalon. Helsingin läheisyyteen, Vantaan Keimolaan päätettiin rakentaa moottoriurheilulle pyhitetty rata. Keimolan moottoriradan historia jäi kuitenkin vain reilun vuosikymmenen mittaiseksi. Moottoriurheilu palasi hetkeksi Helsingin kaduille 1990-luvulla, kun Sörnäisissä järjestettiin saksalaisen DTM-sarjan osakilpailu vuosina 1995 ja 1996.

Vuosituhannen vaihteessa monessa lajissa suunta urheilukisojen järjestämisessä on kääntynyt. Pyrkimys mahdollisimman suuriin yleisömääriin ja katsojien viihtymisen parantamiseen on johtanut siihen, että kisajärjestäjät tuovat tapahtumat suuriin asutuskeskuksiin. Urheilukilpailut eivät aina välttämättä tarvitse erillisiä stadioneita tai suorituspaikkoja. On mukava havaita, että monet urheilulajit etsivät keinoja tuoda kilpailut ihmisten lähelle. Ehkä jonain päivänä hiihdon sprinttikisat järjestetään Helsingin keskustassa? Tukholmassa hiihtäjät ovat jo kavunneet Kuninkaan linnan viereistä mäkeä Vanhassa kaupungissa. Moni seuraisi mielellään hiihtäjien kamppailua Tuomiokirkon ympäristössä ilman, että Senaatin torin arvokkuus siitä kärsisi.

Urheilun aineeton historia

Vastuu kulttuuriperinnön säilyttämisestä jakaantuu monelle toimijalle. Museolaitoksen perinteinen rooli on tallentaa esineellistä historiaa, johon kuuluvat myös vanhat valokuvat ja taideteokset. Toisaalta museolaitos on Suomessa myös vastuussa rakennetun ympäristön suojelemisesta ja säilyttämisestä. Kyseessä on siis yksittäisten rakennusten tai kokonaisten ympäristöjen säilyttäminen niin, että rakennettuun maisemaan jää kerrostumia eri aikakausista. Nykyisin rakennettua ympäristöä ja sen suojelua tarkastellaan hyvin laaja-alaisesti eikä suojelu kohdistu enää pelkästään julkisiin rakennuksiin.

Viime aikoina museot ovat ryhtyneet pohtimaan esineellisen tallentamisen ja rakennussuojelun rinnalla entistä enemmän myös niin sanotun aineettoman perinnön tallentamista. Aineettomalla perinnöllä tarkoitetaan tässä yhteydessä koko sitä inhimillisen toiminnan kirjoa, joka ei tallennu lainkaan tai hyvin huonosti esineellisiin ilmenemismuotoihin. Kyseessä voi olla esimerkiksi tanssin ja musiikin ilmenemismuodot, kaikenlainen suullinen perinne tai erilaiset käsityötaidot ja urheilulajit. Suomessa aineettoman perinnön tallentamisessa on pitkä traditio suullisen perinteen keräämisessä. Tällainen suullisen perinnön keruu ja siihen liittyvä osaaminen on keskittynyt Suomessa arkistolaitokseen.

Viimeistään 1970-luvulta alkaen museot heräsivät pohtimaan, voisiko niiden keruupolitiikassa olla sijaa aineettoman perinnön vaalimiselle. Pohdinnan seurauksena muutamissa museoissa kulttuuriperinnön tallentaminen monipuolistui. Esimerkiksi Helsingin kaupunginmuseossa toteutettiin kunnianhimoinen ja laaja tallennusprojekti, jonka tavoitteena oli dokumentoida helsinkiläistä asumista ja arkielämää. Esineiden sijaan museon kokoelmat karttuivat dokumenttivalokuvilla ja haastatteluilla. Olennaista oli, että nämä valokuvat ja haastattelut dokumentoivat huomattavasti monipuolisemmin asumisen ja arkielämän olosuhteet kuin mihin olisi päästy pelkällä esineistön keräämisellä.

Tämän kaltainen nykydokumentointi on olennainen osa modernia museotyötä, jos vakavissaan halutaan tallentaa myös tämän päivän ja lähi-menneyyden historiaa museoiden kokoelmiin. Urheiluperinteen tallentamisessa esineiden keräämisen ja rakennusten suojelun rinnalla on syytä miettiä, miten rikas aineeton perintö saadaan osaksi museoiden kokoelmia. Eläintarhan urheilukentän kaltaisten kohteiden suhteen ei varmasti tarvitse olla kovin huolissaan. Kohteen arvo on ymmärretty, mutta suojeleminen ei kuitenkaan ole tarkoittanut kentän muuttamista ulkoilmamuseoksi. On tärkeää, että Eltsussa voi tänäkin päivänä käydä omakohtaisesti kokemassa liikkumisen huumaa ja bonuksena vielä historiallisesti kiinnostavassa ympäristössä.

Ongelmana ovatkin ne pienemmät kohteet, joilla ei ole laajempaa kansallista merkitystä. Voidaanko kaikki lähiöiden urheilupaikat hävittää muun rakentamisen tieltä, kun ne ovat aikoinaan palvelleet vain alueellisia tarpeita? Kaikkea ei tietenkään voi ja kannata säilyttää, mutta on tärkeää pohtia, mitkä asiat alueen asukkaat itse kokevat tärkeiksi ja säilyttämisen

arvoisiksi. Vaikka Pohjois-Haagan vanhaa hyppymäkeä tuskin kukaan halusi säilyttää, alueen käyttö ulkoiluun ja virkistäytymiseen oli kuitenkin niin vakiintunut, että hyppymäkeä ei haluttu vaihtaa kerrostaloihin. Vielä 1980-luvun alussa puretti hyppymäki oli niin tuoreessa muistissa, että asukkaiden aktivoiminen oli helppoa. Olisi mielenkiintoista tietää, minkälaisen reaktion vastaavanlaiset suunnitelmat herättäisivät tänä päivänä, kun monilla pohjoishaagalaisilla ei enää ole omakohtaisia muistoja hyppymäen ajoilta.

Aineettoman perinnön tallentaminen tarjoaa mielenkiintoisen haasteen museoille. Vaikka suullisen perinteen moniäänisyyden, arkielämän monimuotoisuuden vangitseminen täydellisenä on sula mahdottomuus, tehtävän vaikeuden edessä ei pidä lyödä hanskoja tiskiön. Helsingin kaupunginmuseumossa pyritään edelleen dokumentoimaan kaupunkielämään kuuluvia ilmiötä mahdollisimman monipuolisesti. Suuria yleisöääriä keräävät tapahtumat, kuten suuret urheilutapahtumat, kuuluvat itsestään selvinä museon dokumentoitavien kohteiden listalle. Pääasiassa dokumentointi tehdään valokuvaamalla ja esineitä tallentamalla, mutta suullisen tiedon keräämistä tehdään vain laajemmissa hankkeissa. Valokuvaamalla on tallentunut melko kattavasti viimeisten vuosien aikana tapahtunut kilpailupaikkojen muutos, jonka seurauksena urheilukilpailut ja -tapahtumat ovat palanneet kaupungin keskustaan. Kun suorituspaikat puretaan kilpailujen päättymisen jälkeen, on valokuvaaminen vaivattomin keino tallentaa museon kokoelmiin muistijälki DTM-katuajoista tai Big Air-hyppykisasta.

Kirjallisuus

- Aalto, Seppo: *Urheilusta viihteen. Helsingin historia vuodesta 1945*. Helsingin kaupunki, 2000.
- Oittinen, Riitta – Tepponen, Pirkko: *Pohjois-Haaga – Pohjantähti Helsingissä*. Helsingin kaupunki, 1989.
- Pakarinen, Riitta: "Me ollaan sankareita kaikki...". *Narikka 1996, Helsingin kaupunginmuseon vuosikirja*. Helsingin kaupunki, 1997.
- Sironen, Esa (toim.): *Ryhtilästä Ramonin kentälle, Jyväskylän liikuntamaisema ennen ja nyt*. Atena Kustannus, Jyväskylä 1993.